

**'IK GELOOF IN
HET SOCIALE
CEMENT VAN DE
SAMENLEVING'**

zoek. Ik werk met echte mensen en organisaties om samen iets te doen aan alle uitdagingen waar we in Nederland en de wereld voor staan. Mijn mede-onderzoekers zijn studenten en docenten. Zij kunnen van Avans Hogeschool zijn, maar we werken ook samen met universiteiten en andere hogescholen.”

4 U bent een veelgevraagd deskundige voor transitieprocessen, bijvoorbeeld als het gaat om de intensieve veehouderij in Noord-Brabant. Ziet u daar een rol voor de belegger en kapitaalverschaffer weggelegd? Anders gevraagd: gaat de belegger de stikstofcrisis oplossen?

“Als de beleggers dat echt zouden willen, dan kan dat. Maar dan vooral in samenwerking met de boeren, de bouwers, de supermarkten, de vliegvelden en de andere marktpartijen. Het probleem is echter dat we niet samen aan een oplossing werken, maar ieder vanuit zijn eigen toren. Iedereen heeft zich verschanst achter zijn eigen belang en de regering heeft iedereen daar laten zitten. Totdat ze besloot om de aanval te openen op de toren van de boeren. De anderen mochten rustig blijven zitten. Niet gek dat de boeren boos zijn. Intussen wordt met name de positie en toekomst van jongeren slechter: starters op de woningmarkt worden gedwongen bij hun ouders te blijven wonen of duur te huren. We hebben allemaal plastic en pfas in ons lijf. Het klimaat warmt op en de natuur gaat achteruit. Eten en energie wordt een luxe. Ik beleg in bedrijven en producten die in ieder geval proberen daar iets tegen te doen. Daar heb ik een mooi rendement van en daarmee creëer ik niet alleen financiële waarde – die we nodig hebben om te kunnen blijven investeren in duurzame oplossingen – maar ook sociale, intellectuele en menselijke waarde.”

5 Gaan duurzaamheid en een optimaal rendement wel hand in hand?

“Zeker. Maar dan moeten we de overheid laten doen waar ze voor is: het stellen van wetten en regels, die regels handhaven en optreden tegen overtredingen. Optimaal rendement gaat uit van het idee dat we efficiënte markten hebben. We hebben de overheid zo'n grote rol gegeven in de markt dat we helemaal geen markteconomie meer hebben. We hebben zombiebedrijven gecreëerd: bedrijven die over-eind gehouden worden door subsidies en andere financiële cadeaus van de overheid. Bij andere markten heeft de overheid zulke hoge toetredingsregels gemaakt dat de bestaande spelers er monopolistische winsten mee maken. Als we de markt echt zijn werk laten doen, had Schumpeters creatieve vernietiging ons al een veel duurzamere samenleving opgeleverd.”

6 In diverse geledingen van de maatschappij ontstaat verzet tegen duurzaamheidsverplichtingen. Zo wenst de staat Texas niet meer samen te werken met vermogensbeheerders die investeringen in fossiele energie geheel uitsluiten. Slaat de stemming om zodra het economische tijt keert?

“Wie zijn dan die diverse geledingen? Ik zie vooral bestuurders en politici zich verzetten tegen veranderingen die hun eigen individuele positie bedreigen of de belangen van hun sponsors aantasten. Daar kan ik tegenover stellen dat op dit moment 2100 klimaatzaken wereldwijd worden aangespannen tegen bedrijven en overheden. Ze zijn te vinden op www.climate-laws.org. Ik vind het vooral heel sneu voor de burgers want zij krijgen de rekening – is het niet via hogere energie- en voedselprijzen dan wel via hogere belastingen en verzekeringspremies in de toekomst.”